

Afrika történelme, népei, nyelvei, polgárháborúi

+

Dél-afrikai Köztársaság

Tanácsok a feladatvégzés elé:

1. Olvassátok el mindannyian a kapott témák címeit!
2. Osszátok fel egymás között arányosan a témákat! (ismeritek egymás képességeit és érdeklődési körét)
3. A szétszított témákat külön-külön dolgozzátok ki... azaz olvassátok el a kapott forrásokat, és szükség esetén kutakodjatok még az interneten! Képekkel, videókkal fel tudjátok dobni az előadást.
4. Mindenki foglalja össze magának, hogy mit tudott meg, mi a téma lényege, majd ezt írja le egy Word dokumentumba!
5. Tartsatok egy megbeszélést (pl. videóbeszélgetést), és meséljétek el egymásnak, hogy miről olvastatok, mit tudtatok meg a saját témában!
6. Készítsétek el a prezentációt!
7. Próbáljátok el a prezentációt!
8. Adjátok elő a prezentációt, és tanítsátok meg az többi osztálytársatoknak a témákat!
9. Előadás után, a tanári visszajelzés alapján, vizsgáljátok meg az elkészített összefoglalókat, javítsátok ki, ha valahol hibáztatok!
10. Egyesítsétek a külön-külön elkészített Word dokumentumot és a csapat egyik tagja tölts fel a Moodle felületére!

1. AFRIKA TÖRTÉNELME, HATÁROK

1. forrás

A tudósok szerint Afrika az emberiség bölcsője. Ezen a kontinensen nyílt meg az evolúció szövevényes útvesztőjében egy új út - reméljük nem zsákutca -, a homo sapiens útja.

Afrika csak természetföldrajzi értelemben egységes földrész, társadalomföldrajzi értelemben a Szahara úgy választja el Észak-Afrikát Fekete-Afrikától, mint óceán a kontinenseket.

Észak-Afrika mediterrán partvidékének lakossága mindig kapcsolatban állt Európával és Ázsiával, és már a gyarmatosítás előtt jól szervezett államokban élt.

Az észak-afrikai országok gazdasági élete jelenleg is sokoldalúbb, fejlettebb, mint Fekete-Afrikáé. A népesség, a nyelv, a történelmi múlt, a politikai kapcsolatok, a gazdálkodás ezeket az országokat sokkal inkább köti Közép-Kelethez, mint Afrikához.

Fekete-Afrika országai csak messziről látszanak egyformának. Valójában népességük, nyelveik, politikai, gazdasági helyzetük is nagyon különböző. Ma is éles például a határ az egykori brit és francia gyarmatok között.

Afrika népessége becslések szerint az 1600-as években még egy szinten lehetett Európáéval (kb. 100 millió fő).

A következő századokban azonban a rabszolga-kereskedelem több tízmilliós veszteséget okozott, majd a pusztítást a gyarmatosító háborúk tetézték. Hatalmas területek néptelenedtek el, lakosainak száma 1900-ban alig haladta meg a három évszázaddal korábbit. A XX. század közepén Afrika a népesedési ciklus második szakaszába érkezett, lakóinak száma az ezredfordulóra meghaladta a 800 milliót, 2010-ben 1 milliárd fölé emelkedett.

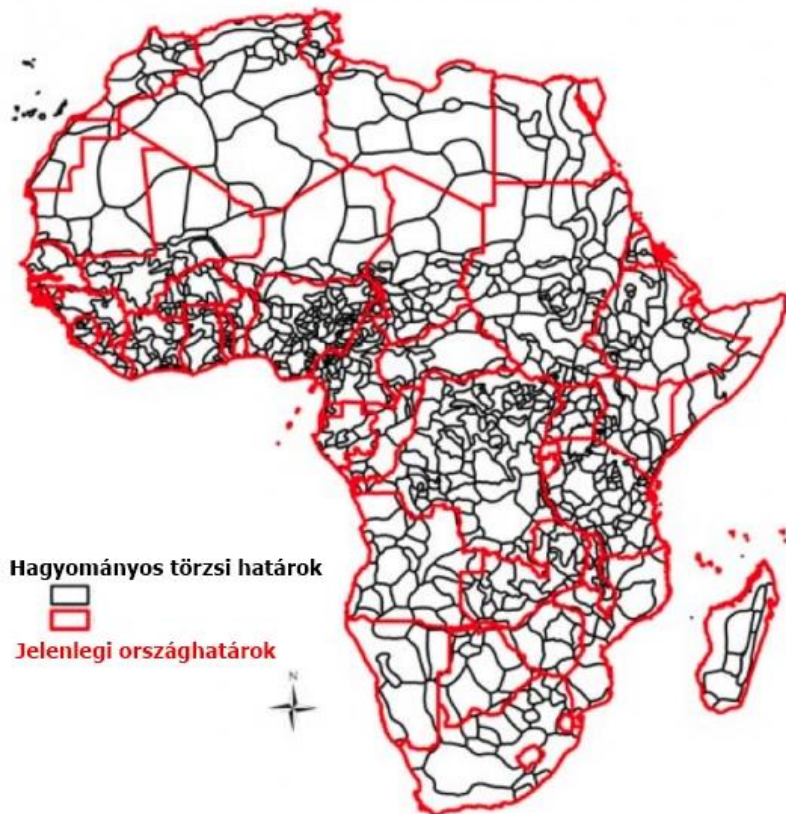
2. forrás

Az újkor hajnalán lezajló expedíciók tudósait, utazóit a rabszolgakereskedők, majd a gyarmatosítók követték. A 19. század végére az európai nagyhatalmak (pl. angolok, franciák) szinte az egész kontinenst uralmuk alá vonták (3.1.). A földrész országai csak a második világháború után nyerték el a függetlenségüket. Többnyire egy íróasztalnál meghúzott, mesterséges határ választja el azokat egymástól. „Rajzolóí” nem vették figyelembe az egyes népcsoportok elhelyezkedését és azok vándorlási útvonalát. Számos törzset egy államba fogtak össze, másokat viszont éppen ellenkezőleg, megosztottak. Afrikában a belső megosztottság miatt nem tudnak erős államok kialakulni.

Franciaország
Nagy-Britannia
Németország
Olaszország
Spanyolország
Portugália
Belgium
független állam

3.1. Az európai nagyhatalmak afrikai gyarmatai 1913-ban

Afrika törzsi és államhatárai

3. forrás

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Afrika#Történelem>

2. AFRIKA NÉPEI, NÉPCSOPORTJAI, NYELVEI

1. forrás

Az átlagos népsűrűség (45 fő/km²) nagy területi eltéréseket takar. Gondoljunk csak a szinte lakatlan Szahara és a zsúfolt Nílus-völgy kontrasztjára. A kor szerinti megoszlásra jellemző, hogy a lakosság közel fele 15 évnél fiatalabb, a periféria országaihoz hasonlóan.

A **népsűrűség** azt mutatja meg, hogy átlagosan hány ember él egy km² területen. A mértékegysége: fő/km².
A népsűrűség alapvetően tükrözi a természeti adottságokat és a társadalmi lehetőségeket.

Az etnikai megoszlás rendkívül különböző. Európid nagyrasszba tartoznak az arabok és a berberok, valamint az Európából származó gyarmatosítók utódai. Ez utóbbiak korábban sokkal többen voltak, de a gyarmatbirodalmak szétesése után tömegesen költöztek vissza Európába. Hazatérésük nagy csapás volt az újszülött államoknak, mert magukkal vitték pénzüket és szaktudásukat is.

Él még a kontinensen kb. 2 millió indiai, akiket a gyarmatosítók a cukornádültetvények megművelésére hoztak be Dél-Afrikába.

A negrid nagyrasszba a bantuk és a szudáni négek tartoznak. Ez a két csoport már önmagában is nagyon összetett. A bantu népek az Egyenlítő felé élnek, nyelvük és alkatuk alapján szoros rokonságban vannak.

A szudáni népekhez tartozó, az Egyenlítő és a Szahara közt élő törzsek alkatuk és nyelvük szerint is nagyon különbözőek.

Átmeneti csoportot alkotnak az ún. etiópoid népek, melyeknek testalkata europid, göndör hajuk negrid eredetre vall. Nyelvük részben hamita, részben szemita. Az Etióp-magasföldön és a Szomáliai-félszigeten élnek.

A kis népsűrűség és a természeti viszonyok miatt a törzsek a történelem során elkülönülten éltek. Ez kedvezett a sokféle nyelv kialakulásának. Afrikában több mint 1500 nyelven beszélnek.

A kontinens otthont adott a fehér bevándorlóknak is, akik nagyrészt a gyarmatosítókként kerültek ide (portugálok, hollandok, angolok, franciák, németek, belgák). De kerestek itt megélhetést ázsiaiak is (indiaiak). A gyarmatosítók az államigazgatásban és az oktatásban saját nyelvüket tették hivatalossá, és praktikus okokból a függetlenség kivívása után is ez maradt az országokban a hivatalos nyelvek közül az egyik.

A kontinens népessége 1950-től 2017-re mintegy 5,5-szörösére nőtt (Európáé csupán 1,4-szeresére). Afrika lélekszáma a 20. század közepén még kevesebb mint fele (kb. 42%-a) volt Európa lélekszámának; 2017-ben már több mint másfélszer nagyobb volt, mint Európáé.

A városok a tengerpartokon, bányavidékeken, a magasságokon jöttek létre. Növekedésüket az utóbbi évtizedekben felgyorsította a falvak túlnépesedése és az elvándorlás. Az óriásivá duzzadt nagyvárosokban a bevándorolt népesség törzsek szerint elkülönülve, sok esetben az alapvető szolgáltatásokat is nélkülöző nyomornegyedekben él.

2. forrás

A mediterrán partvidéket elhagyva, a pusztákban szétszórta álló, lapos sátrakat lehet megfigyelni. Ezekben élnek a **beduinok**. A „bed” szó nomád pásztort jelent. Kb. 3000 évvel ezelőtt még tevéket tenyésztettek Arábiában. Itt Afrikában egy-egy oázis közelében verték fel sátraikat. A sivatagi kereskedelem fellendülése után a karavánutakat kezdték „ellenőrizni”. Portyázó csapatok rajtaütöttek a karavánokon. (Ezt a hadműveletet nevezték ghazvának, ebből származik a razzia fogalma.) Ma pásztorkodással foglalkoznak, tevé, kecskét, juhokat tenyésztenek. Amikor a sztyepp kiszárad, délebbre húzódnak a sivatagba. A nyári szárazság idején visszatérnek a kultúrterületek közelébe. Sátraikat régebben fekete kecskebőrből készített hatalmas terítővel fedték. Ma már inkább ponyvát használnak. Országhatárokat nem ismernek, szabadon vándorolnak családjaikkal, állataikkal. A férfiak bokáig érő, bő ruhát viselnek, a nők fekete kendőbe burkolóznak.

A Szahara belsejében élnek a **tuaregek**. Sokáig a sivatag kalózaiként tartották számon őket. Ma tevéikkel sőt és élelmet szállítanak a délebbi tájak nomád néger törzseinek. Kék embereknek nevezik őket. A férfiak kék színű, tógyszerű vászonöltözetet viselnek. A kelmét indigófestékkel színezik. Fejüket fekete vászonkendővel tekerik körül, csak a szem vonala marad szabadon. A kendő 6-8 m hosszú, 10-20 cm széles. Tagulemusz a neve, innen származik a tuaregek másik elnevezése: fátýolos emberek. A fátýol védelmet nyújt a tűző Nap és a homokviharok ellen. Hitviláguk szerint, ha a férfiak ezt a kendőt idegenek előtt levetik, akkor a rossz szellemek bajt hoznak rájuk. Ezért éjszakára sem válnak meg tőle. Étkezés közben bal kézzel elhúzzák szájuk előtt, a jobb kezükkel takarják el arcukat. A férfúság szimbóluma is a kendő, a fiúk 15-20 éves koruktól viselhetik. Tanzániában és Kenyában élnek a **maszájok**. Valamikor ők voltak a kontinens legharciasabb népei, rettegésben tartották a szomszédos törzseket. Ma ők a legjobb vadnyomozók.

A férfiak magasak, vállasak. Hajukat apró fonatokba fonják, gyöngyökkel díszítik. Öltözetük egyszerű színes lepel, a vállukon összefogva. Sarujuk állatbőrből készül. Fegyverzetük a hosszú, lapos lándzsa, övükön bőrtokban nyilakat, tört viselnek. Ezeket állataik legeltetése közben gyakran kell használniuk. Ételeik vad gyümölcsökből, zebutejből, túróból, sajtból állnak. Feladatuk az állatok legeltetése, vadak elejtése és a törzs védelme. Ezen kívül számukra minden más munka székénynek számít. Előszeretettel terítenek le veszélyes nagyvadat. Ez a hőstett erőt és rangot jelent. A maszáj lányok szívesebben mennek hozzá a bátor legényekhez.

A maszáj nők kopaszak, hajukat leborotváltatják. Fülcimpájuk megnyúlt, mert fülüket különböző nagyságú és súlyú karikákkal aggatják tele. Nyakukon gyöngyfűzér gallért viselnek. Karjukat drótspirál díszíti. A nők végeznek minden munkát, a gyerekeket, az élelemgyűjtést, a házipítést. A maszáj kunyhó vékony, hajlékony botokból készül. Ezeket a földbe szúrják, gallyakkal átszövik, majd trágyás agyaggal betapasztják. A forró napon ez keménnyé szárad, s a trópusi zivatar sem teszi tönkre. Egy kis nyílás szolgál bejáratként.

A 12-14 éves fiúkat felavatják – elkülönítik családjaiktól. 3-4 hétre táborba költöznek, ahol megtanulják a vadászat és a családalapítás szabályait. A serdülő lányok szintén a fiatalok táborában élnek férjhez menésükig, míg meg nem veszik őket szüleiktől. Ha egy családban leánygyermek születik, majd új munkaerőt jelent, a fiúgyermek pedig a harcosok számát növeli.

30.1. Beduin asszony

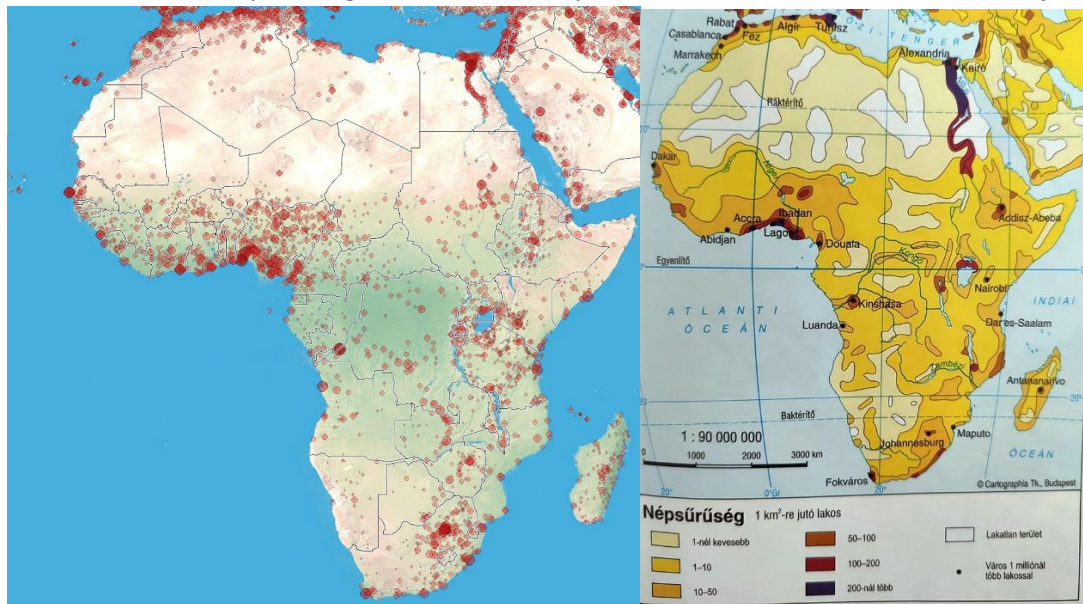
30.2. Tuareg tevével

30.3. Maszáj nő

3. forrás

Afrika városainak népsűrűsége. Minél sötétebb piros, annál sűrűbb és annál többen lakják.

4. forrás

Észak-Afrikában 100 milliók által beszélt nyelv: az arab nyelv - az etnikai homogenitásnak megfelelően -, a régiókban élők 85 %-a arab. Ugyanakkor a nagy földrajzi távolságoknak köszönhetően, nagy az arab nyelven belül, a nyelvjárások közötti különbözőség. Észak-Afrikában nomád életmódot folytató berber népek is élnek. Ősi mediterrán-europid származásúak, az araboknál erőteljesebb testalkattal, jellegzetesebb arcvonásokkal. Algéria belső területeit és a Földközi-tenger nyugati partvidékét lakják, kb. 20 millióan beszélnek berberül.

A bantu nyelvek az észak-afrikai szavanna övtől délre terjedtek el. Madagaszkár és Kamerun kivételével valamennyi közép-, kelet- és dél-Afrikai országban a bantu nyelv az uralkodó, kb. 250 millió embernek az anyanyelve. A bantu nyelvek a Föld egyik legnagyobb közös nyelveket tartalmazó nyelvcsoporthoz (kb. 500 nyelvvel, két ősi származási területtel: kameruni, illetve dél-szudáni őshazával).

A szudáni nyelvcsalád elterjedési területe: Kelet-Afrika országaiban, Szudán nagytáján van.

Dél- és Kelet-Afrikában a csettintő hangokra épülő koisan nyelvcsalád a bantu nyelvcsalád elterjedési területébe ékelődik, nem-bantu nyelvként. Valószínű, hogy ez a nyelvcsalád Dél-Afrika és Kelet-Afrika legősibb nyelveiből áll, s a bantuk betörésével szűkült az elterjedési területe. Ma a Kalahári-sivatagban élő busmanok a san nyelvet, a dél-afrikai hottentották khoikhoit beszélik.

Az Afrikát ért legutolsó nyelvi „sokszínűség”-i hatás az európai gyarmatosító hatalmaknak köszönhető. A gyarmatosító anyaországok nyelvei gyorsan hivatalos nyelvekké lettek az afrikai gyarmatosított területeken: az angol a dél-afrikai országokban, a francia Burundiban, Algériában, Tunéziában és Kamerunban, a portugál Angolában és Mozambikban, a német Namíbiában. A Dél-Afrikában élő holland származású búrok nyomán egyedi afrikai nyelv formálódott, az őslakosok körében is használt afrikaans, egyetlen afrikai indoeurópai nyelvként.

KIK ÉLNEK MA AFRIKÁBAN?

Afrika őslakói* a fekete bőrűek*.

Jellemző külső tulajdonságaik: előreugró állcsont, széles, lapos orr, duzzadt ajak, széles váll, sötét bőr, sötét, göndör haj. Egyik fő csoportjuk, a szudániak, az Egyenlítőtől északra, míg a másik, a bantuk, e sávotól délre élnek.

Kisebb népcsoportokat képeznek az apró termetű, őserdei élethez alkalmazkodott vadászó-gyűjtőgyűjtő pigmeusok és a Kalahári-vidéken élő nomád busmanok.

Az Észak-Afrikában élő arabok a fehér bőrű* embercsoport tagjai.

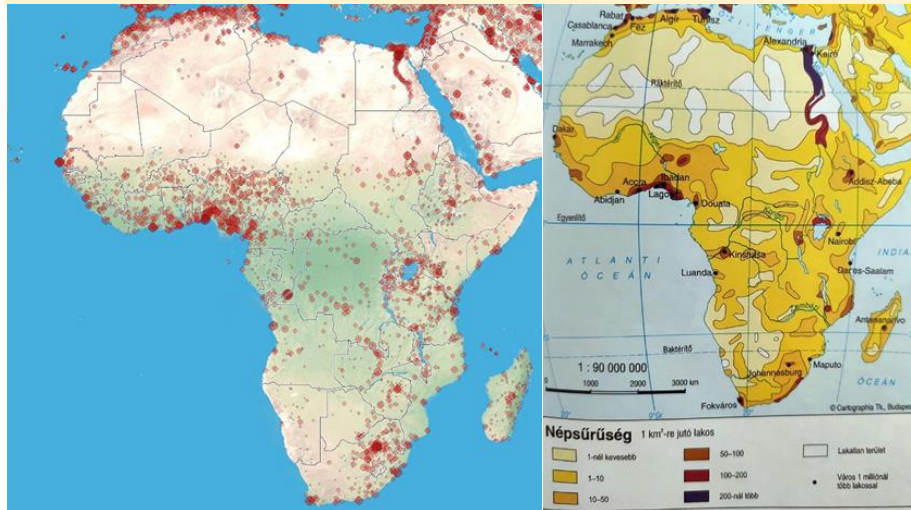
A kontinens mediterrán éghajlatú tájaira európai bevándorlók telepedtek le. Ők kapcsolták be a kontinenst a világgazdaságba. A legtöbb afrikai országban ma is az egykori gyarmatosítók* nyelve a hivatalos nyelv.

19.2. Afrika lakói főként fekete bőrűek (maszájak Tanzániában – felül), illetve a fehér bőrűekhez tartozó arabok (árusok a kairói bazárban)

3. NÉPESSÉG EGYENLŐTLEN ELOSZLÁSA, (POLGÁR)HÁBORÚK

1. forrás

Afrika városainak népsűrűsége. Minél sötétebb piros, annál sűrűbb és annál többen lakják.

- A népesség eloszlása igen egyenlőtlen. A lakosság nagy része a termékeny területeken (Guineai-öböl, Nílus völgye) és a fejlett iparú Dél-Afrikában tömörül. Az esőerdők és a sivatagok szinte lakatlanok.
- Az afrikaiak többsége falvakban él. Az innen elvándorolt nincstelenek a városok szegénynegyedét gyarapítják. A városi lakosság száma folyamatosan nő, már a 30%-ot is meghaladta.

2. forrás

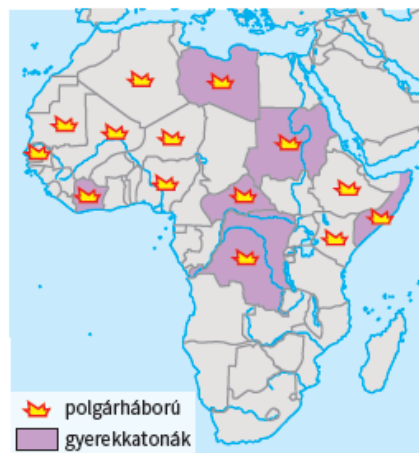
Népes és lakatlan vidékek

Afrika lakossága rendkívül egyenlőtlenül oszlik el.

Az afrikaiak többsége falvakban él. A városi lakosság aránya azonban folyamatosan nő, a vidék ugyanis nem képes eltartani az egyre nagyobb számú lakosságát. A fiatalok többsége ezért valamely nagyvárosban próbál szerencsét (3.3.).

A városba költözők jó része szegény és képzetlen. Így viszont nem találnak maguknak megfelelő lakást, és munkát sem. Ezért a többmillióra duzzadó városok peremén, valamely szegénynegyedben élik tovább életüket.

A kontinens népességének további jellemzőit neked kell összegyűjtened! Oldd meg a feladatokat!

3.2. Fegyveres konfliktusok Afrikában

A népsűrűség azt mutatja meg, hogy átlagosan hány ember él egy km² területen. A mértékegysége: fő/km². A népsűrűség alapvetően tükrözi a természeti adottságokat és a társadalmi lehetőségeket.

4. Az atlaszod segítségével válaszolj a kérdésekre!

- Hol a legnagyobb a népsűrűség?
- Mivel magyarázható a népesség egyenlőtlen eloszlása?
- Melyek az alig lakott tájak?

5. a) Mely országokban dúl polgárháború?
b) Hol vettek részt a harcokban gyermek-katonák?

Mire érdemes figyelned a térképek elemzése során?

Olvasd le először a leginkább szembeötlő információkat az első (1970-es adatokat ábrázoló) térképről!

– Mely területeken alacsony illetve magas a városlakók aránya? Egy jól követhető szempont szerint elemezd a térképet! Haladj például a világtájak, a tájak vagy a földrajzi övek szerint! Így nem „veszel el” a sok adat között.

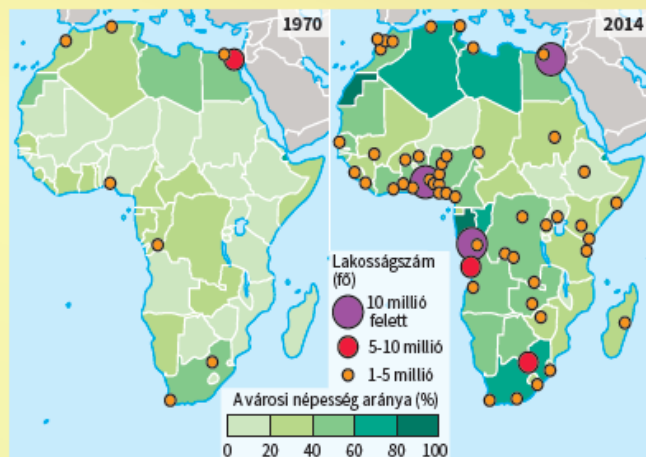
– Figyeld meg, hogy hány nagyvárost tűntettek fel a térképen! Mivel a feladat a térképeken ábrázolt adatok összehasonlítása, elég, ha egy benyomást szerzel (a városok száma kevés vagy sok).

– Ha megválasztad a kérdéseket, térj át a másik térkép elemzésére!

– Elsőként a két térkép közötti legfeltűnőbb különbségeket keresd meg.

– Ezt követően kezd el részleteiben is vizsgálni az adatokat! Volt-e mindenütt változás? Hol, milyen mértékű az? Ha nem volt, mi lehet az oka?

– Próbáld meg értelmezni a térképről leolvasott értékeket! Keress magyarázatot arra, hogy miért magasabb a városlakók aránya a sivatagok, illetve az esőerdők területén fekvő országokban, mint például a szavannákon!

3.3. A városi népesség arányának változása Afrikában

3. forrás

Afrikai országok, ahol a háború az úr

Szudán

Szudán 1956-ban nyerte el függetlenségét Nagy-Britanniától, és a kezdetektől iszlám orientációjú katonai rezsimek irányítása alatt állt. Az északi muszlim arabok és a déli, törzsi vallású fekete-afrikai etnikumok ellentéte miatt az azóta elmúlt évtizedek szinte folyamatos polgárháborús állapotok között teltek, s mintegy 2 millió áldozatot követeltek. Végül a 2011-ben tartott népszavazáson Dél-Szudán elszakadt Szudántól. A két ország azóta biztonsági és gazdasági szerződést kötött, viszonyuk többé-kevésbé normalizálódott, de az 1800 kilométer hosszú közös határ mentén mindkét fél a magának követel több termékeny, kőolajban és ásványokban gazdag körzetet. Az Afrikai Unió békefenntartó erőket küldött a térségbe, majd az ENSZ is csatlakozott a misszióhoz, de egyelőre kevés eredményt tudnak felmutatni.

Dél-Szudán államisága vérben fogant, és egyelőre kevés jel mutat arra, hogy a 2011-ben létrejött ország tartósan is berendezkedhetne valami másra, mintsem szüntelen, változó intenzitású konfliktusok sorozatára. A 2013-ban kezdődött brutális polgárháború olyan káoszban folyik, hogy még azok létszámát sem sikerült pontosan megbecsülni, akik odavesztek a kormányerők és a lázadók harcaiban: bizonyos, hogy tízezer fölött van a halálos áldozatok száma, de egyes kimutatások szerint ennek ötszöröse is elhunyt a tűzharcokban, robbantásokban, emberrablásokban. A szimplának szintén nem tekinthető hatalmi és pénzügyi kérdéseket itt is súlyos, kívülről szinte átláthatatlan, gyakran évtizedekre visszanyúló háttérű törzsi ellentétek súlyosbítják. A harcokban tavaly több mint háromezren veszték oda.

Közép-Afrikai Köztársaság

A szegény, fejletlen ország azután süllyedt káoszba, hogy a Séléka muszlim lázadócsoporthoz tartozó keresztény Francois Bozizé államfő hatalmát. A puccs után véres összetűzések törtek ki a muzulmán szervezetek zsarnokoskodó fegyveresei és az ellenük fellázadt keresztények között. A nemzetközi bírálatok hatására januárban végül lemondott Michel Djotodia egykori elnök, a Séléka vezetője. A keresztény fegyveresek ezután kezdték támadni a muzulmán lakosságot, ami miatt muszlimok tízezrei menekültek el a fővárosból, Banguiból. Az ENSZ adatai szerint a lakosság több mint egynegyede, összesen mintegy 1,3 millió ember szorul azonnali élelmiszersegélyre a vallásháború következtében, amelynek egyelőre az országban állomásozó nemzetközi erők sem tudtak véget vetni.

Szomália

Szomáliában két évtizeden át anarchia uralkodott: Mohamed Sziad Barré elnök hatalmának 1991-es megdöntését követően háborúzni kezdtek egymással a rivalizáló csoportok. Csak azután stabilizálódott a helyzet az Afrika szarván található 10 millió lakosú országban, hogy 2012-ben hatalomra került a nemzetközileg támogatott kormány, és elűzték az al-Shabaab terroristáit a fővárosból, valamint a többi fellelővárukból. Szomália ettől függetlenül azonban még óriási kihívások előtt áll. Az ország továbbra is a világ egyik leginstabilabb térségének számít, és szakértők szerint rosszabb a helyzet, mint Afganisztánban, vagy a polgárháború sújtotta Szíriában. Az al-Shabaab még mindig követ el támadásokat a kormány, a tisztviselők és civilek ellen, és évente emberek százaival végez. A bűnözés Szomália-szerte problémát jelent, az infrastruktúra fejletlen, és nagy a szegénység.

Az ország, amelyről mindenki lemondott – leginkább talán így jellemezhetnénk az 1991 óta totális anarchiába süllyedt Szomáliát. Az Afrika szarván elhelyezkedő, valódi, egységes államnak csak nagy jóindulattal nevezhető terület éppen emiatt rég le is került a híradók napirendjéről, legutóbb a kalózellenes nemzetközi műveletek kapcsán lehetett róla rendszeresen hallani, illetve néha az al-Shabaab gerillaszervezet egy-egy újabb véres akciója is átúti a tömegmédia ingerküszöbét. Ezt leszámítva azonban Szomália gondjait régóta nem akarja megoldani a külvilág, mert egyszerűen nem lát rá reményt – márpedig gond továbbra is bőven akad. A milíciák, bűnbandák, törzsi szerveződések és ezek keverékei által uralt országban továbbra is folyamatosan tombol az erőszak, és tavaly is több mint négyezren haltak meg az egyes csoportok tevékenységéből kifolyólag. 1991 óta összesen pedig legalább félmillióan veszték oda az egykoron Afrika boldogabb államai közé tartozó Szomáliában

– az egykori ékszerdoboz, amely eltörött, és miután nem sikerült megragasztani, igazából már senki nem is akar hozzányúlni.

Kongói háború

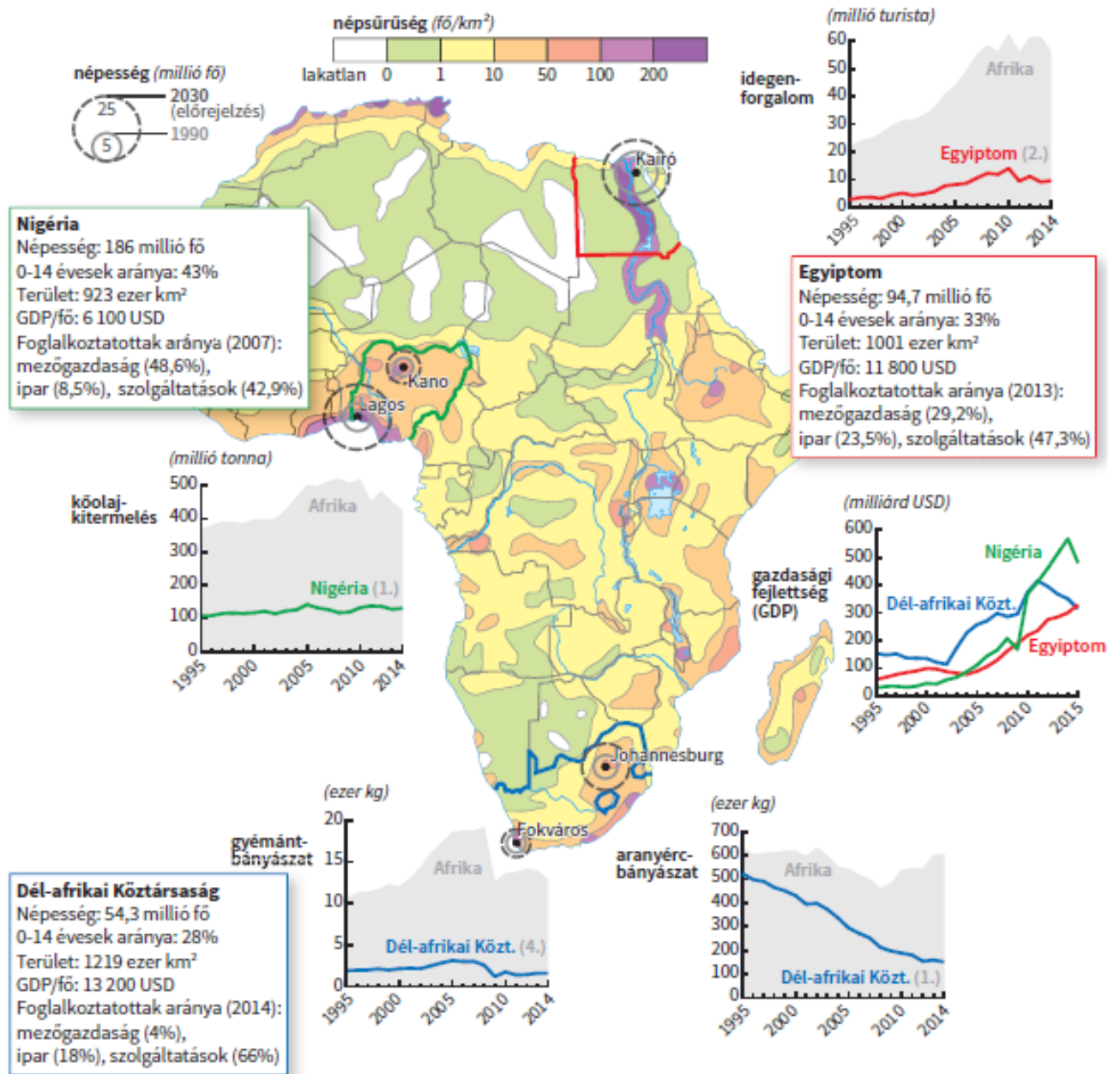
<http://www.afrikatanulmanyok.hu/htmls/cikkek.html?articleID=516>

4. DÉL-AFRIKAI KÖZTÁRSASÁG

1. forrás

Afrika országainak többsége a **fejlődő országok*** csoportjába tartozik. A legfejlettebb gazdaságú ország a **Dél-afrikai Köztársaság**.

2. forrás

...folytatás a következő oldalon...

3. forrás

4. A nyersanyagokban gazdag Dél-afrikai Köztársaság

- a) Melyek a Dél-afrikai Köztársaság legfontosabb ásványkincsei? Magyarázd el, hogyan keletkeztek!
- b) Támaszd alá az alábbi szemelvényben leírtakat az atlasz alapján!

Egy meghatározás szerint nyersanyagokban gazdagnak minősül egy ország, ha összes exportbevételeinek legalább egynegyede nyersanyagok eladásából származik. Ez alapján 45 Szaharától délre fekvő afrikai országból mintegy húsz minősül nyersanyagokban gazdagnak. Közülük hét kőolaj eladásából, tizenhárom pedig bányászatból szerzi exportbevételeinek legalább egynegyedét. Afrikában a fontosabb nyersanyagok lelőhelyei koncentráltan néhány országban találhatók.

(<http://www.afrikablog.hu>)

5.5. Egykori gyémántbánya Kimberleyben

- c) Melyek lehetnek a gyémánt keletkezésének különleges körülményei!

A gyémántok lelőhelye a kimberlitnek nevezett földtani képződmény. A kimberlit egy hatalmas méretű, függőleges akna (5.5.), amelynek belső falaiba gyémántok ágyazódtak be. A gyémántok szénként kezdik pályafutásukat. Természetes körülmények között csak 150 km-es mélységben, a földköpeny különleges körülményei között keletkeznek. (www.ng.hu)

4. forrás

A platina, a gyémánt és az arany országa – a Dél-afrikai Köztársaság

- A Dél-afrikai Köztársaság a kontinens déli szegletében fekszik. Északon Botswana és Zimbabwe, északnyugaton Namibia, északkeleten Mozambik határolja. Nyugaton az Atlanti-, keleten az Indiai-óceán mossa partjait.
- Két önálló királyság ékelődik az ország testébe: Lesotho és Sváziföld.

Lakosság

- A változatos felszín és a kellemes éghajlat nagyszámú lakosság megtelepedését tette lehetővé. Az ország **nagy része magasföld**.
- Az európai bevándorlók a terület **őslakóit, a busmanokat** és a **hottentottákat** szinte teljesen kiirtották, illetve a Kalahári- és a Namib-sivatagba szorították.
- A mai lakosság 3/4 részét **bantu népek** alkotják.
- A **búrok** holland telepések leszármazottai. Angol gyarmatosítók utódai is élnek az országban.
- Az **ázsiaiak** (főként indiaiak) aránya 3%, a színesek (európai, ázsiai, bantu keveredésből) 9%.
- Az 1990-es évek elejéig komoly problémát jelentett az országban a **faji megkülönböztetés**, illetve **elkülönítés** (apartheid) rendszere.

Bányászat, feldolgozóipar

- A Dél-afrikai Köztársaság a **földrész legfejlettebb, legiparosodottabb országa**. „Afrika ipari szívé”-nek is nevezik.
- Az **ásványkincsek** kitermelésében a kontinens nagyhatalmának számít. **Arany-, gyémánt-, króm- és platinabányászata a világ élvonalába tartozik**. Uránból, **nikkelből**, **vasércből** is hatalmas készletekkel rendelkezik. Kiváló minőségű **feketekőszénét** a **hőerőművek**, a kohászat és a vegyipar hasznosítja.
- Ásványkincseinek nagy része kivitelre kerül.
- A **feldolgozóipar** kiemelkedő ágazatai a vas- és színesfémkohászat, valamint a gépgyártás.
- Az ország legjelentősebb iparvidéke a főváros, **Pretoria** és a legnépesebb **Johannesburg** környékén alakult ki. A csodálatos fekvésű **Fokváros** jelentős tengeri forgalmat bonyolít le.

Mezőgazdaság

- A művelésre alkalmas területeken **magas színvonalú árutermelő gazdálkodást** folytatnak.
- A **mediterrán vidékeken** a **citrom**, a **narancs**, a **szőlő** és a **zöldség** a fő termény.

5. forrás

<https://fuggetlenutazo.com/utazas/del-afrika-tudnivalok>

6. forrás

A Dél-afrikai Köztársaság gyémántnál is fontosabb ásványkincse az arany. Az első jelentősebb leletre 1884-ben bukkantak a dél-afrikai magassföld északi peremvidékén, a híres Witwaterstrandon. Az azóta eltelt egy évszázad alatt több mint 300 millió kilogramm aranyat hoztak felszínre ezen a vidéken. A nemesfém itt olyan finom eloszlásban van jelen, hogy szabad szemmel szinte nem is látható. Így szó sem lehet az arany hagyományos eszközökkel történő kimosásáról; az aranyat vegyi és elektromos úton választják el az anyakőzettől. 1 tonna érc mindössze 6-8 gramm nemesfémeket tartalmaz. Az évi termelés napjainkban 451 tonna körül van, amelyhez kb. 75 millió tonna kőzetet kell megmozgatni.